

Mediācija ģimenes, laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas lietās

Mediācija ir brīvprātīgs konfidenciāls strīdu risināšanas process, kurā konfliktā vai strīdā iesaistītās puses ar neitrāla un neatkarīga mediatora palīdzību cenšas pašas panākt izlīgumu. Mediācijas procesā dalībnieki var brīvi izlemt, kuri jautājumi tiks apspriesti. Jautājumi, kuros jāpanāk vienošanās, var attiekties uz laulāto samierināšanu, šķiršanās nosacījumu noteikšanu, vecāku pilnvarām, saziņu ar bērniem, ģimenes vajadzību apmierināšanu, uzturēšanu un bērna uzturlīdzekļiem, kā arī uz īpašumu un mājokli. Izlīgums ar mediatora palīdzību var arī nodrošināt tādu jautājumu atrisināšanu kā pases izsniegšana, bērna izglītības izvēle, saziņa ar pārējiem ģimenes locekļiem un/vai bērna mantas pārvaldība.

Mediācijas priekšrocības

- Mediācija ļauj mazināt negatīvās emocijas un saprast gan savas, gan vienam otra vajadzības, tādējādi mazinot ar konfliktu saistīto psiholoģisko spiedienu.

Kā iesniegt lietu izskatīšanai mediācijā?

- Mediāciju var veikt pirms lieta tiek iesniegta izskatīšanai tiesā vai pēc tiesvedības sākšanas, pamatojoties uz tiesas lēmumu.
- Jebkurā gadījumā mediācija ir saistīta ar pušu izlīgumu.
- Katra puse var pieteikties mediācijai jebkurā tiesvedības posmā.

Kurš lemj par mediatora izvēli?

- Mediatoru abas puses izvēlas kopīgi, vai to ieceļ tiesa, vispirms izraugoties personas no pastāvīgo mediatoru saraksta.

Cik ilgs ir mediācijas process?

- Mediācijas process, kas sāks ar tiesas lēmumu, ilgst ne vairāk kā trīs mēnešus, tomēr to var pagarināt pēc kopīga pieprasījuma vai citu pamatotu iemeslu dēļ, ja tas sekmē strīda izšķiršanu.

Mediācijas process

- Pēc tiesas lēmuma saņemšanas mediators sazinās ar pusēm, lai vienotos par tikšanās dienu un vietu.
- Mediators izskaidro mediācijas procesa noteikumus un kārtību un vaicā, vai puses piekrīt mediācijas procesam.
- Mediācija ir diskusija starp abām pusēm mediatora klātbūtnē. Mediators var arī diskutēt viens pret vienu ar vienu no iesaistītajām pusēm.
- Puses var pieņemt lēmumu nepiedalīties mediācijā.
- Mediācija ir konfidenciāls process. Mediators nedrīkst izpaust mediācijas procesā iegūto informāciju trešām personām. Mediācijas protokolā nedrīkst norādīt nekādus pušu spriedumus vai viedokļus.
- Mediators nevar būt liecinieks saistībā ar faktiem, kurus tas uzzinājis mediācijas procesā, ja vien puses to nav atbrīvojušas no pienākuma ievērot slepenību.

Kāds ir iespējamais mediācijas iznākums?

- Mediācijas iznākums var būt savstarpēji pieņemams izlīgums, ko paraksta abas puses.
- Laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas lietās mediācijas iznākums var būt laulāto samierināšana un/vai vienošanās starp laulātajiem, vai vienotas juridiskas nostājas panākšana. Tā var būt par pamatu lietas izšķiršanai tiesā.
- Mediators izsniedz protokola eksemplāru katrai pusei.
- Mediators iesniedz protokolu un panākto izlīgumu tiesai.
- Tiesas apstiprinātam mediācijā panāktam izlīgumam ir tāds pats juridisks spēks kā tiesā panāktam izlīgumam.
- Tiesa neapstiprina izlīgumu, ja tas ir pretrunā likumam vai sabiedriskās dzīves principiem, tā nolūks ir izvairīties no likuma ievērošanas, tas ir neskaidrs vai tajā ir pretrunas.
- Ja izlīgums, kas ir pasludināts par izpildāmu, faktiski nav izpildīts, to var nodot tiesas ieceltam tiesu izpildītājam.
- Ja izlīgums nav panākts, puses var izmantot tiesības vērsties tiesā.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Mediācijas izmaksas sedz strīdā iesaistītās puses. Katra puse parasti sedz pusi no izmaksām, ja vien tās nav vienojušās citādi.

Jebkura puse var pieprasīt atbrīvojumu no maksas par mediācijas veikšanu.

Neatkarīgi no lietas iznākuma tiesa var piespriest kādai no pusēm segt radušās izmaksas, ja atteikums piedalīties mediācijas procesā ir nepārprotami nepamatots.

Ja izlīgums ir panākts pirms tiesvedības sākšanas, attiecīgajai pusei atļūdzina tiesas nodevu 100 % apmērā.

Ja izlīgums ir panākts ar mediatora starpniecību vēlākā tiesvedības posmā (kad sācies tiesas process), tiek atļūdzināti 75 % no tiesas nodevas.

Laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas lietās, ja puses panākušas izlīgumu pirmās instances tiesā un atsauc prasību, tiek 100 % apmērā atļūdzināta tiesas nodeva, kas samaksāta, iesniedzot lietu tiesā. Ja puses panākušas izlīgumu pirms tiesvedības pabeigšanas otrās instances tiesā, tiek atļūdzināti 50 % no maksas, kas samaksāta par pārsūdzības iesniegšanu.

Ārpus tiesas mediācijas gadījumā mediatora atlīdzību nosaka mediācijas centrs, vai arī puses par to vienojas ar mediatoru pirms mediācijas procesa sākšanas.

Lapa atjaunināta: 20/05/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.